

احمك الله

عدالت داستانى

عاشيق ارببباني
عليه رضا ذبحق

عليرضا ذيق (۱۳۳۸ - خوى)

احمد ايله عدالت داستانى

«ع. آغ چاپلىي «آدى ايله شهريت تاپان عليرضا ذيق چاغداش آذربايجان ادبيياتى تين كوركلى سيماسى و حكايه ژانرى تين يارادجى يازارى دير .

۱۳۵۹ - نجى ايلده «مده قورقود» آيلىق ادبى مجله سى تين ياش كاتيبى اولاركن ۱۳۸۲ -نجى ايلده ايسه «اورين خوى» دركى سيني ياش يازارى ايدى . اثرلاريندن «آذربايجان گولوشى» (۱۳۶۱) ، «قشقلان ائل ادبيياتى» (۱۳۶۱) و «غلام حيدر داستانى» (۱۳۷۸) دا كئتىش اولچوده نشر اولوب بايبلاراق بوئون ادبيات سنو رلرين استقبالى ايله اوغراميشدير .

۱۳۸۰ - نجى ايلده «زخم شيشه» آيلى حكايه لر مجموعه سى زوفا انتشاراتى طرفيندن چاپ اولراق . مطبوعات داييرنجى حايثه كىيى ديرلن ديرملىب حاققينا تنقيدى مقاله لر چيخميش دير .

يازىچى تين بير باشقا اثرى ده «اينگين اولدوز» آيلى حكايه لر مجموعه سى ديركى ۱۳۸۵ ايلده نشر اولوناركن رتاليمسنى گوجو ايله معاصر اجتماعى حيايتيميز ين بديعى تصويرى و ساتيريك تمثيلى دير .

«احمد ايله عدالت داستانى» «عليرضا ذيق» مين يئنى اثرى ديركى ايلك دفعه اولراق خلق ديليندن آلمىب مکتوب لاشمىب دير .

احمد ايله
عدالت داستانى

طرح روى: شفا نورى نهرائى

احمد ایلہ عدالت داستانی

عاشیق ادبیاتی

علیرضا ذیحق

(ع. آغ چایلی)

انتشارات زوفا

1385

احمد ایله عدالت داستانی

داستانی بیله ن و یازان : علیرضا ذیق (ع.آغ چایی)

شمارگان : 300 جلد

چاپ اول : 1385

لیتوگرافی، چاپ و صحافی : سروش خوی

شابک 964-7229-08-9

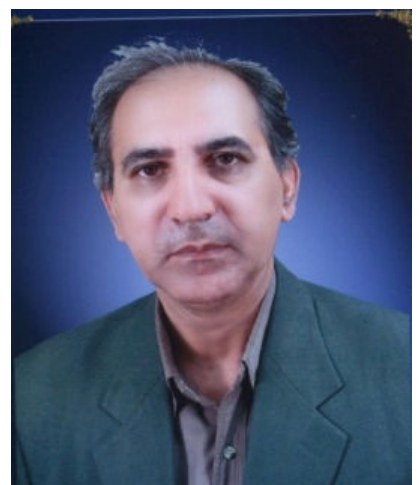
ISBN 964-7229-08-9

کتابخانه ملی ایران 80-12849 م

انتشارات زوفا:

تهران - صندوق پستی 731 - 13185

zihagh@yahoo.com

احمد ايله عدالت داستاني

سابيق قديم لر همدان شهرينده بيرظاليم زور دئيهن ارباب وارايدى مهدي خان آديندا . مهدي خان رعيتيه او اندازه بهره وئرهردى كي اؤلمه ديريل كئچينسين و بو ايلدن او ايله يئتيرسين . اونون بير قيزي وارايدى عدالت آديندا وكونده آتاسى نان اوز به گؤز ايدى كي گوردوك لري ايشلر دوز دئيل . آتاسينادئيردى : « سن نيهه گرگ رعيتين حقين آليب اوزون يئيه سن . هر كس گرگ اؤزتلاش و زحمتي نين بهره سين اؤزو يئيه .

مهدي خان ، عدالتين بو سؤزلىرىدن چوخ ناراحات ايدى و دليل - نصحت ايله اونون دوشونجه سين ده بيشديره بيلميردى . ايندى كي عدالتي تانيدىق گؤرهك احمد كيمدى . عدالت گيلين قونشولوغوندا « كرم » آدلى بير رعيت وارايدى كي اوزوندن توپراقى و زمى سى اولدوغو ايچون مهدي خان نين آلى آلتيندادئيلدى . احمد ، كرمين اوغلو ايدى و او تاريخ او دؤوره ده احمد ايله عدالت ايكيسى بير مكتب ده درس اوخويوردولار .

اونلار زامانلا بوا - باشا چاتيرلار و گون او گون اولور كي كرم ايسته بيردارى دونياده اولان بير دانا اوغلو احمدى ائولنديريب بؤيوك بير توي - دوگون توتا . خانىما دئير كي احمدىن كيمسه ده گؤزو وارسا گنديب اونو آلماغىمىز ياخچى دى . احمدىن آناسى دا چوخ سئوينيب دئدى : « اونان بير خبر توتوب گليب سنىه دئهرم . گؤرهك كيمىن قيزىن ايستىر كيمدن خوشو گلير . » آخشام اولجاق احمد ائوه گليب اؤز اتاقينا گئتديك ده ، آناسى اوزونو اونون يانينا وئريب دئدى : « نچه مدت لردى حسرت چكىردىك سنىه توي ائدهك توي باشلاياق ! ايندى كي آتان بو ايشه راضى لىق ائديب سؤيله گؤروم كيمى ايستىرسن ! » احمد اوتانان كيمى اولوب دىلى توتار - توتماز دئدى : « آناجان دونيادا تكجه سئودىگيم ، گؤز آچيب گوردوگوم و آيلار - ايللر كؤنول وئردىگيم قيز ، عدالت دى . »

تاكي دئيه نده عدالتي سئويرم احمدىن آناسى دئدى : « نجهه ؟! نجهه ؟! اوغول سنى عدالتي ايستىرسن ؟ او بير ارباب قيزى بيز بير رعيت . اونلا بيزيم كي توتماز و بلكه ده ايسته دىك سنىه گلمه دى ! باشقا بيرى يوخمو ؟ » احمد آناسى نان مهربان چىلىقلا دانىشاركن سؤيله دى : « من عدالتي سئودىگيم كيمى اودا منى سئوير . چوخداندى بو

سئودايه توتولوب عشقىمىز دوام ائدير . بير -بىرىمىزله برابر ياشاماغا سۆز وئرمىشيك !
آنچاق اولوم بىزى آيىرا بىلەر آنا؛آراقىدا قان قوپسادا كىمسه بىزى آيىرا بىلمەز .»

آناسى حال - قضيّه نى كرمه دئيب بير پارا صلاح - مشورتدن سورا ايكي سئودالىنى
بير - بىرىندن آيىرماق گناهدير دئيه ائلين آغ ساققاللارنى ائوه چاغىردىلار . واخت او واخت
اولدو كي گئجه دي و گئديرلر اربابىن ائوينه ائلچىليگه . باغىن قاپىسىنى تىققىلدايىب
اونلاري ايچري آلدىلار . مهدي خان اونلارا « چوخ لطف ائديب ائويمىزه صفا وئرىب سىز » دئيه
بير آز اگله شىب خوش - بئش دن سورا نه ايچون گلدىك لرىنى سورشىدو .

قوناقلار بير- بىرىنىن اوزونه باخىب آغ ساققاللاردان بىرى « گلميشيك آلاهيىن امري
پىغمبرىن شرعى و سنىن ايدىنىن له عدالتىنن احمده توي باشلاياق » دئدى . بو سۆزو
ائشيدىك مهدي خان پورتوشوب اوجا سىسله قىشقيردى : « آغزىنىز دئيه نى قولاغىنىزدا
ائشيدىرمى يا يوخ ؟ سىزدانئشيدىقنىز سۆزون معناسىنى هئچ بىلدىنىزمى يا يوخ ؟
اىستىرسىنىز منى ائل- اوبادا خار ائديب كىمسه نىن يانىدا باشىمى قاغزايا بىلمەيم . پرده
عصمت ده اولان نازىن قىزىمى بير رعيت اوغلونا وئرمك له دونياني اؤزومه گولدوره م . «دونيا
دولاندى كرمىن باشىنا و او آداملارنى يانىدا خجالت اولدوغو ايچون اونون نيه بئله
دانىشدىغىنا چوخ ناراحات اولدى . دور دولار همان وصى نى كي گلميشدىلر كور - پئشمان
قايتدىلار . احمد ايله عدالت ده بو سۆزلرى ائشيدىب هره سى اؤز ايچىنده آحي چكىردىلر.
عدالتىن آتاسى طرفىندن باغدان ائشىگه چىخماغا ايدنى اولمادان يئددى تئل او ياسمن
زولف لرىندن آيىرىب باسدى سىنه سىنىن اوستونه و دايه سىنه دئدى : « اوره گىم قرار
توتمايىر . دئدىگىم سۆزلرى يازىب احمده گؤتورسن منه محبت ائديب سن . » سۆزلر
سىنه دن چاغلاياركن عدالت اوخور دايه ده يازىر :

دولاننام باشىيان مهربان اوغلان

اؤلله م بو دونياده دؤزمه ره م سن سىز

او گوندن كي سنه ايلقار وئرمىشم

شاد اولوب دونياده گرمه ره م سن سىز

لال اولسون آتامىن آغزىندا دىلى

داغىلسىن باشىندان قوهومو ائلى

قىرىلسىن كمري آيىلسىن بئلى

درديمي لقمانه يازمارام سن سيز
ليلي مجنون كيمي چيخير داغلارا
بولبول تك اوچاق قوناق بوداقلارا
اوز توتاق اوبا ، اؤلكه ، يايلاقا
تئليمي گردنه دوزمه رهم سن سيز
كوسوب عدالتي آغلار قويارسان
باغريمين باشينا داغلار قويارسان
ويرانه ائيله ييب باغلار قويارسان
عشقين درياسيندا اوزمه رهم سن سيز

عدالت ، دايه نين يازديقلاريني آليب گيزلي حالدا اؤز آل يازماسي له آرتيردي كي : « احمد
اگر گليب مني قاچيرماسان يقين بيل كي اؤزومي اؤلدوره جهيم . اؤزومو آرادان آپايرسامدا
سني اؤز قاتيليم بيليب قيامتده دامنندن ياپيشيب بوراخان دئييله م . »
نامه ني وئردى دايه يه . دايه دؤزدى آخشام اولدي . آخشامين قاراقولوغوندا دايه گؤردو
فيرصتدي باغدان چيخدي . دايه نين قوجا بير پيرانه آدام اولدوغوايچون باغا گيريب
چيخماسينا هئچ مانع يوخ ايدى . گلدى چيخدي احمد گيلين قاپيسينا و قاپيني تيققيلداديب
احمد چيخدي گؤره كيمدى . گؤردو عدالتين دايه سيدي و آلينده بير مكتوب . دايه ني
ايچه ري آليب باشلا دي مكتوب اوخوماغا كي گؤردو عدالت يامان بير حالدا و اونا تسكين ليك
وئريب اوره گيني آلمازسا ، اينتجارا قالخماسي چوخدا اوزون سورمز . احمد ايسته بير دايه
بونون دئديگي شعر باياتي لاري دا يازيب عدالته گؤتورمك له اونلارين هر ايكي سينه يارديمجي
اولسون احمد دئير دايه ايسه يازير :

دولاننام باشي يان دايه
قوربانين اولارديم منده
الف قدديم دؤندي يايه
مندن ياره سلام يئتير
يار عشقينده گرفتارام
حسرتيندن بي قرارام
ناره يانان سمندهرم

احمد ايله عدالت داستانى

مندن ياره سلام يئتير

ياره دئنهن آغلاماسين

اوره گيمي داغلاماسين

ساخلاسين عشقين سئوداسين

مندن ياره سلام يئتير

احمد غم - محنت ايشيم

گؤزلريمدن آخير ياشيم

بودردى من نئجه چكيم

مندن ياره سلام يئتير

احمد ، يازيلان سؤزلرين آلتيني اؤز دستخطي له امضالايب آرخابين ليقلان وئردى دايه يه يئتيرسين عدالته .

دايه قايتماقدا اولسون گؤرهك احمد نئيله دي . گئجه ني ياتا بيلمه دي . هر نه قدر فيكر ائيله دي عدالتي نه جور قورتارا بير چاره تاپنامادي . ايلان ووران ياتدي احمد ياتنامادي . او وصفي نن گئجه ني آييق قالا- قالا سحر اولدو . اوزونو آلاهدرگاهينا توتوب اورهك سؤزلريني بئله ديله گتيردي : « پروردگار سن اؤزون منه بير يول نيشان وئر من نئيله يه بيل لم كي . وارسيز - دولت سيز بير ادامام اودا بيرارباب . اؤزون منه يول گؤستر آلااهيم ! »

احمد ين جنگ ايشلرينه علاقه سي چوخ ايدي . آت چاپپ قيلينچ اوينا تماقدا ائل- اوبادا ديل لر اذربي ايدي . گؤزل بير آتي دا وارايدى . توزوناچاتان هئچ بير آت اولماميشدي او گونه جان . بير گوندوز داها گئجه يه قووشوب احمد يئنه فيكىرده ايدي . يادينا دوشدو اصفهاندا بير دوستو وارمحمد آديندا . كئچميشلرده همدانا گلديكده اونلارا قوناق ايدي . قلوبندن كئچدي كي عدالتي گؤتوروب اصفهانا آپارا و بئش - اون گون اوردا قوناق اولماقلا گؤره فلك نه گتيرير باشينا . ايندي يا مهدي خان مجبور قاليب گلر اصفهانا بيزيم تويوموزو ائله ر يادا داليميزجا قشون يوللاماقلا هر ايكميزي بيرگه اؤلدوروب ياخاميزي قورتارار . آما احمد اصفهان فيكري نن گئدير . گئجه ين ياريسي اؤته ركن ، باشلا دي اصفهان سفرينه حاضريق ياپماغا . يئمك- ايچمك دن هر نه لازم ايدي آتين تركينه ويريب گؤزلردن كنار گيزلي بير يئرده باغين دال طرفينده آتيني ساخلا دي . آتين آغزينا كئچه باغلادي كي كيشنه ييب ائله سه سسيني كيمسه دويماي . نظر سالاندا گوردو باغدا بير قدرتلي آغاج وار

عليرضا ذيق

.كمندي ألينده چين - چين ائلهيب وار گوجو ايله اونو آغاجدا برکيديب ياواش- ياواش اؤزونو چکير دووارين اوستونه . کمنده بير توو وئريب او يئردن کي بند آلميشدي بوشالدي گلدي احمدين ألينه . کمندي دوواردا برکيديب سالدي باغين حيه طينه کي عدالتي قاجيراندا گنجيکمه يه . آت او قيليق قالدي کمند بوقيليق و احمد اؤزونو عدالته يئتيردي . عدالت ، غم درياسينا جوموب يوخويادالميشدي . احمد باشلايير سازلا - سؤزله عدالتي آييلتماغا :

بسدير گؤزه ليم بو قدر انتظار

اگر «ليلي» اولسان «مجنون» ون گلدي

حسرتينده گؤيلوم اولدو بي قرار

اگر «شيرين» اولسان «فرهاد» ين گلدي

احمد گؤردو عدالت اويانان دئييل . باشلايير سؤزون دوامينا :

آچ خمار گؤزlerin غفلتدن

اويان سير سؤزلري بير - بير ائيله يك بيان

آچيلسا دان يئري گؤرسه نر نشان

اگر «اصلي» اولسان «کرم» ين گلدي

گؤردو عدالت اويانمير سؤزون اوچونجوسون بئله دئيير :

احمد اجل جاميني ايچمي شم

يار يولوندا باشي جاندا کئچميشم

آتامين آنامين ترکيم قيلمي شام

اگر «صنم» اولسان «غريب» ين گلدي

احمد گؤردو اويانمير دئي ياخچي دي کي آيري بير سؤزلرده اوخويام :

آلا گؤزلو نازلی دلبر

گولو وئرمه خاره بالله

سنين عشقيندن اينجي يير

اوره گيمده ياره بالله

کافير اولماسين بو گونده

سينه مدي داغدا دوگونده

پروانه يم گول عشقينده

احمد ايله عدالت داستانى

اۋزومو ويررام ناره بالله

شاه مردانه سيخيللام

يقين بو دردي نن اۋللم

ميناده قوربان كسيللم

ناموس غيرت عاره بالله

عدالت كي او جور ناراحت و درين يوخويا دالميشدي شاه مردان آدي گلدېكده گۇردو
قولاغينا سس گلير . آما ديكسه نسه ده اويانمادي . دئي امكاني وار يوخودو گۇرورهم .
گۇزلىرىن برك سيخدي كي گۇرسون بو سس بيرده گلسه دورا گۇره نه خبردي . گۇزلىرىن
يوماركن منتظردي . سۇزون آخيري ني احمد بئله دئير :

احمد سوروش حاليمي

سن شاد ائيله خياليمي

كولك ترلان شيكاريمي

من وئرمهم ساره بالله

احمدين آدين و سسين ائشيدهركن گۇز آچيب گۇردو احمد دوروب باشي اوستونده .
سۇيله دي : « احمد قوربانين كسه رديم نه قيليق گلدين ؟! سن بيل صمد آلايه بير نفرين
خبري اولمادي كي ؟ » عدالت سئوينجيندن آز قالا قول - قاناد آچيردي . سۇز وئردىگي كيمي
بو گئجه اوردا ايدي . احمد نه ايچ ون گلدىگيني و هاراي گئده جك لريني عدالته آيدىن لداركن
عدالت ده اۋزونه لازم اولان وسايل لري گۇتوروب دولانا - دولانا گلدىلر كمندين يانينا .
آسيلي كمندن ديرماشيب دووارة چيخديقدا كمندي چووروب دوواري بو بيرى اوزونده
بركىتدىلر . زويولديوب باغين ائشگينه دوشهركن كمندي آچيب آپارماق لاري هئچ يادلارينا
دوشمه دي . احمد عدالتي آلدې آتين تركينه وگئجه نن ووردولار آرادان چيخدىلار . سحر
اولجاق دايه گليب عدالتي يوخودان اوياداكي گۇرور يوخدور . اويان - بويان هر هاراكي نظرينه
گليردي باش چكىر آما عدالتي گۇرمه بير . دئي گئديم نكه بان دان بير خبر توتوم كي بلكه
گئديب بير يانا منيم خبريم يوخدي . دايه نكه بان دان سوروشدي : « عدالت دن خبرين وارمي ؟
دئديم آتاسي نان بير يانا چىخار منيم خبريم اولماز . » نكه بان بو سۇز وائشيدجك دوشدو
قورخوبا . قالدي فيكره كي اربابا نه جواب وئره جك . دايه نن بيرليكه ائله بيل ايگنه ايتيرىبلر
داليجا گزيرلر ، گۇزلىرىني هر يانا زيلله ييب هارا گلدې آختريرلار . آنجاق باغين دال طرفينه

عليرضا ذيق

كئچدىكىدە ، دوواردان آسيلي بىركىمىد گۇردولر . كىمىدى گۇرچىك نىگىبانىن گۇزلىرى ايشىلدايىب بىر اىپ اوجونونالە كئچدىگى اىچون سئويندى . دايە نىن وضع - اوضاعدان خبرى يوخ ايدى . بىلسە ايدى كى عدالتى احمد قاجىرىب هئچ واخىت سىسىنى بو تئزلىكىدە چىخارتمازدى . مەدىخانا خبر سالدىلار كى عدالت قاجاركن بىر كىمىدە دوواردان آسيلي قالىبىدى . مەدىخان يارالى ايلان كىمى كى جاني آجىشاركن آز قالار اۋزونودە سانجا اۋز دۋورەسىنە فىرلاناركن آز قالىر باغرى چاتلاسىن . فورى دستور وئىر غلاملارا كى « كرم » ين ائوينى آختارىب احمىدنى بىر خبرتوتسونلار . غلاملار گئدىب گلىب دئىلر : « گئجەدىدى احمىدنى خبر يوخىدى. »

آنچاق چوخلى آرايىب سوروشاندان سورا ، احمد ايله عدالتىن ايزىنى تاپىپ بىرمى اتلى اونلارى توتوقلاماق اىچون دوشورلر يولا . اونلار گئتمىك دەولسونلار گۇرەك احمىلە عدالت نە جور گئدىرلر او يولو . احمىدىن عدالت گئجەدىن صاباچكى گونەجان آت چاپىپ توز سالاركن يورقون حالدا گۇزدىن كناردا آتدان دوشورلر . احمد عدالتە دئىر : « بو داغلارن آراسىندا آزجادىنچەلك سورا يولا دوشەرىك . بونان بئە گوندوزلىرى دىنچەلىپ گئجەنى يول گئتمەلىيىك . نىيە كى ايشىقلىقدا گۇروب ائلەين اولار و مەدىخانا خبرگۇتورەلر . » آما غلاملار بوتون گون بويى اونلارن ايزىنن آت چاپىپ اوجالىقدا بىر گەدىگىن باشىندا ، احمد ايله عدالتى آشاغىدا گۇرورلر . اتلىلار بىر - بىرلىلە دانىشىپ قرار قويورلار كى قاراقولوق قاووشاركن دوشوب اونلارى توتالار . ايندى هم غلاملار و همىدە احمد ايله عدالت منتظر دىلر قاراقولوق .

احمد باشىنى عدالتىن دىزى اوستە قويوب آزجا دىنچەلمىك اىستەدى . احمد ترە شىرىن يوخىا دالمىشىدى كى عدالت بىر سس آنلادى و گۇردوداغلارن باشىندا قارالتى وار . بىلدى كى اول - اولمايا آتاسىنىن آداملارى دىلاركى گلىبلر اونلارن دالىجا . اهماجانا احمىدى آيىلتدى . « قالخ آباغە ائويمىز بىخلىدى » دئىر كى احمد گۇز آچدىقدا گۇردو عدالت دوز دئىر . غلاملار دۇردىر طرفى آلبىلار . چابوك - قىوراق آتىنى حاضىرلاركن عدالتى تىكىنە آلدى . بىرايلان بوروقى سالىب توز - دومان اىچرە غلاملارن آلىندى قورتولماق اىستەدى كى پوسقودا ياتمىش بىر غلام ، نئجە كى اوخو قويدو كمانە ، اوخ توتدو احمىدىن دۇشوندى . عدالت گۇردو احمد آز قالىر بىخىلا . عدالت زىرنگ ايدى بە فورى احمىدنى صاحب اولدو . آتىن دىستە جىلووونى كئچىرتدى آلىنە يولادوام ائىدى . بىر مدت كئچدىكەن صونرا گۇردولر

قارانلىق آز قالير ساويشا .احمدىن دە يارالى حالدا دۇزومو قالمايىب عدالتدن ايستەدى كى دايانسىن .ائشىدىن غلاملاردان كى بىر مدت اونلارى تعقيب ائتديكدن صورنا ، احمدله عدالتين ايزىنى ايتىرىپ قايتماق فيكرينه دوشدولر . دئدىلر : « اربابادا بىر سۇزدوزەلدىب دئەرىك » بئەلىكەله قايىدىب گلىب اربابىن ائوينە چىخدىلار .مەدىخانا دئدىلر : « احمدى اوخونان ووروب سالدق يئره . آمما درەنن تركينده بىر چايا دوشدويونە گۇره ألىمىزە كئچىرەمەدىك . عدالتىدە قارانلىقدا ايتىرىپ نئىلەدىك تاپا بىلمەدىك .»

ارباب بونلارن سۇزونە اينانمايىب شەرىن دۇورەسىنە نڭەبان قويدو .ايندى گۇرەك احمدله عدالت نئىلەبىرلر . عدالت گۇردو گئتدىكجە احمدىن حالى خراب اولور . داغلارن باشىندا اصفهانين ياخينلارنىدا عدالت آتدان دوشوب آل آتير احمدى يئندىرسىن يئره . احمد آتدان دوشەركن هوشدان گئدىر . عدالتدە بو فرصتدن استفادە ائدىب آل آتير اوخو اونون دۇشوندن چىخارا كى قان فيشقيرىر ائشىگە . عدالت آغلير سىزلىر كى من بىر قىز پارچاسىنىن بىرى ، چۇلدە ألىمدن نە گلە بىلەر . اورەگىندن چوخلى سۇزلركئچىرسەدە ياسمن زولفلرىندىن بىرتئل آيىرىپ حزين سسلە حالينى بئە آنلادىر:

داد ائىلەرم بو فلكىن ألىندىن

يارسىز بو دونيادە وار نەيە لازىم

زمستانە دۇندو آچان باھارىم

طاق اوستە بسلەنن نار نەيە لازىم

أىيلدى قامتىم ياي اولدو حئيىف

چكدىگىم زحمتلر زاي اولدو حئيىف

آخدى گۇز ياشلارىم چاي اولدو حئيىف

باغبانسىز باغلارىم وار نەيە لازىم

عزىزىنەم گولە ناز بولبول ائىلەرگولە ناز

دونيا بىر غم خانادى آغلایان چوخ گولن آز

بهرام آدلى بىر اووچو ، عدالتىن سسىنى دويوب سسە ساري گئدەرکن ،عدالت سۇزون

دالىسىنى بئە دئىير :

عدالتدە دىن ايمانين آرتىرا

شاهى مردان اۇزو مطلب بيتيره

كىمىسە يوخدى خبازە سىنىن گۇتورە
سئوگىسىي اۇلن يار نەيە لازىم
عزىزىم باغدا داراچك زولفون باغدا دارا
بولبولو گولدن اۇتورچكىرلر باغدا دارا

بهرام قدم به قدم ياخينلاشاركن گۇردو گنج بير قىزلا اوغلاندى ، اوغلاندايارالى . بهرام
زنگين بير آدام و قابيل بير شىكارچى ايدى كى اصفهانين كنارلايندا اوزونه بير قصر سالدېرىب
گونده اوچ - دۇرد ساعات قىردن چىخىب شىكارويراردى . اونون يانيندا داوا - درماندان هرزاد
وار ايدى . سلام وئردى سلامآلدى و حال - قضيه دن خبر توتاركن باشلادى احمددين يارالارينا
ملهم قويوب باغلاماغا . سورا عدالته اوز دۇنده رىب دئدى : « قيامتين گونەجان سن
منىم باجىم سان ! هئچ ندن قورخما . احمددين يارالارى ساغالاركن منه قوناق سىز . اوننان
اويانا نه جور مصلحت بىلسەز او جور ائلەرىك . »

عدالت گۇردو غريب بير ولايتده بو سۇزو قبول ائتمەسە ئىلەيە بىلەركن . دئدى : «
سىزىن كىمى قىلبى پاك بير اينسانىن سۇزونو يئره سالماق منه هئچ ياراشماز . نه جور
گۇيلونوزدور او جور اولسون . »

دوشدولر يولا . بهرام ، احمدى آتىن تركينه آلىب عدالتده اوزو تىكلىكده ، آت چاپىپ قصره
سارى يول دۇيورلر . قصره چاتدىقدا بهرام تىزلىكەلە اتاقلارين بىرىندە احمدە تىز يئر
حاضىرلايىب عدالته دئدى : « من گندىرەم شىكارا كى يئمك ايچون بير زادىمىز يوخدى .
سندە احمددين باشى اوستونده اول كى بلکہ هوشا گلدى . »

بهرام يولا دوشدو كده عدالتده يورقونلوقدان ياتماسين دئيه بير آن اولور سادا قىرىن باغ -
باغچاسىنى دولانماق اىستەدى . پنجره آچىق ايدى . يازىن نسىمى وىردى احمددين اوزونه .
احمد بالا - بالا هوشا گلدى . اوزونه بىرتكان وئردى آياغا قالخسىن گۇردو دورانمىر . آغرى -
اذيت بوغور بىلەسىن . ياخينلىقدا بير باليش وار ايدى . چكدي ياخيىنا دىرسك لندى . دۇرد
اطرافينه باخىب گۇردو بو منزىلى اصلاً تانىمىر . فىكرى گئتدى عدالتين يانىنا و اونون هاردا
اولدوغوندىن نگران قالدى . قوهوم - قارداش ، ائل - قىبلە هامىسى گۇزونون اۇنوندىن كئچدى
احمددين دونيا دولانىر باشىنا و همىن منزله گۇرهك فلك آلىندىن نەلر دئىر :

گنجه - گوندوز درد آلىندىن سىزلارام
آيىلدى قامتىم كج اولدو فلك

احمد ايله عدالت داستانى
نئيله ميشديم من بو ظاليم دورانا
چوخ ستمله مندن باج آلدې فلک
کسيليدي طاقتيم يوخدور قراريم
جان ائوينده آرتيب منيم آزاريم
مين نازي نان جان - جان دئيه ن دلداريم
ايندي گؤز ائويندن نئج اولدو فلک
فاغير احمد حسرت قالدي ائلره
سير سؤزوموز دستان اولدو ديلره
بو آيريليقي نيه چکدي ايلره
بيلم نيه منله لچ اولدو فلک

عدالت گوردو احمدين سسي گلير . سئوينجيندن دؤزه نمه ييب قاچدي ائوه ساري .
احمدي گوره - گورمز ائله باسدي دؤشونه كي قوربانين کسرديم احمد . مين - مين شوکور
كي هوشا گليب توختاييسان . قضا - قدرلريني بير - بيرلرينه آنلدارکن عدالت سؤيله دي :
«جانيميزي بو ائو صاحيبينه بوشلويوق . آدي بهرامدي اؤزوده اووچو . گنديب شيکارا ايندي
هاننان - گئژدن گلر .» ايکي سئودالي بير - بيرلرينه محبتدن و رشادتدن دئييب سؤيله رکن
بهرام دايئتيشدي . بهرام احمدله اؤپوشوب اؤز سئوينجين ييلديره رکن اونا اوره کؤتردي .
دئدي : « يارالارين اوزدن دي . تئزليکله بيتيشيب توختايار . آما اولده چوخ قورخموشدوم .
قان سني ائله گؤتورموشدي كي دئديم قورتولماسان . مني اؤزه ن بيرقارداش بيل . قانيم
سنه ائله قاينايركي سانكي ايللردي بير هاوادانفس چکمي شيک . آما منه ماجراني ، هر
نه اولوب کئچيب ، آيدينليق لاييلديره سيز كي آليمدن گلني سيزين ايچون اسيرگه مي يم .»
احمد ماجرانين عيني ني آچدي آچيقلا دي و اصفه انه نه ايچون گئتديگيندن سؤز آچدي .
همده اصفه اندا محمد آدلي بير دوستوندان صحبت ائله دي . بهرام محمدين کيملردن
اولدوغونو سوروشدو و احمد دئدي : « شوکتلي جلاللي صياد بيگين اوغلودور » ائله
دئيه نده بهرامين گؤزلري دولدو و باهارين بولودوتک گؤزلريندن ياش تۆکولدو . احمد دئدي : «
منيم منظوروم سيزي ناراحات ائتمک دئييلدي . بيلسه يديم اوره گي نيز بو قدر کؤوره کدي
هئچ دانيشمازديم .» دئدي : « يوخ احمد ! سن منيم که نه يارامين اوستونه تزه دن بيريارا
ويردين . دئدي : نيه قارداش ؟! » بهرام اوزونتولو حالدا بئله دئدي : « صياداوغلو محمد

عليرضا ذيق

دنديگين منيم اوره گيمين بير پارچاسي ايدي . باشاراتلي بير اووچوو ائل آليندن ياپيشان بير ايگيد ايدي . بير گون شيكارگاهدا بير جيراني هدف توتوب اوخ يايان قورتولاندا ، اياقيني آلتيندا كي داش بوشا گنديب اونودره نين تركينه آتميشدي . اونو قورتارماغا ماجال اولمادي . باشي اوسته چاتينجا ، او جان وئرميشدي . بيز ايكميزده صياد اوغليوق . محمده منيم قارداشيم ايدي . « احمد ايله بهرام بير - بيرلريني باغرينا باسيب قوزويله قويون مله شن كيمي دويونجا آغلاشديلار . بهرام دئي : « محمد دئييب گلدگين ايچون سنده منه قارداش سان . ايندي كي گئتمه گه بير يئريز و قايتماغا امكانيزوخدور ايسته رسه نيز قالين بوردا بيرگه ياشاياق و گلن گونلرده قاضي گتيريب كين لريزي كسدريم . » احمد قبول ائتي و يارالاري ساغالديقدان سورا بهرام توي ايچون حاضيرليق لار گوروب قوهوم - اقربان دعوت ائتمك له يئدي گئجه - گوندوز توي توتولدي . آلايه هميشه بوتون بنده لرين شاد ائله سين غمگين ائتمه سين . ايكي ايلدي احمد له عدالت بهراما قوناق ديلار آما سانكي توي لاريندان هله ايكي گون كئچمير . خداوند حقيقت اونلارا بير اوغلان عطا ئدير . بهرامدا نئجه كي كئچميشلري محمده شيكارا چيخاردي ايندي احمد له گندير . احمد ، بهرامدان او قدر محبت و انسانليق گورورك ي ايللرين اؤتمه سي هئچ گوزونه گلمير . گون او گوندي كي گنديلر شيكارا و چوخ دولانسالاردا تورلارينا بير اوو دوشمه ييب . احمد له بهرامدا بير - بيرلريندن فاصيله آچيب لار او حالدا بهرام دوربونو قويور گوزونه و بير جيرانين گليشين گورهن كيمي احمد هسس ساليير كي آييق اول جيراني قاچيرما . احمد دؤنوب باخاندا گوردو جيران گلير . اوخو ياي قويوب هدف توتاركن گوردو جيرانين بير بالاسي وار ، داليجا قاچماق داد ي . احمد ين ديزلري دوشدو تيره تمه گه و ييخيلدي يئره . بهرام بوو وضعي گوردو كده احمد ين باشيني ديزي اوسته آليب « قوربانين كسه رديم ، دردين سؤيله گوروم نه اولدو » دئيه احمد سازيني ايسته ييب و سازلا سؤزله بئله آلاتدي :

قادير آلايه امداد ائيله

ياده دوشوب ائليم منيم

بير درده دچار اولموشام

ديليم چيخمير دئيه منيم

كؤنول دؤنمز سن تك دوستدان

اوره ك دولوب غملي پاسدان

احمد ايله عدالت داستانى

آيري دوشدوم ائل - اولوسدان

ديليم توتمور دئيمه منيم

سيخيللام شاه حيدره

سير وئرمه گليب گئدنه

احمد دوشسون وطنه

بوننان بئله يولوم منيم

اوردا ايدي كي اوزون توتدو بهراما دئدي : « جيرانى كي گوردوم گليربالاسىنان ، اؤز - اؤزمله فيكرلهشديم كي خداوند حقيقتين ايشينه باخ ! آنا - بالاولدوقدا داغدا كي حيوانلاردا بير - بيرلريندن آيري گزميرلر . سن باخ منيمحاليمه كي اوزون مدتدي آتامدان ، آنامدان و ائليمدن آيري يام و اونلارين حاليندان خبرسيز . او دوركي ديلم توتمور دئيمه درديمي ! » بهرام دئدي : « آلاشيلدي ! قالخ آياغه گئدهك ايندي . سورا دانيشاريق . » احمد ايله بهرام شيكار وورمادان يولا دوشوب گئديرلر كي ائوه گيرجك ، آتلا ري چكديلر اصطيله و وارد اولدولار استراحت اتاقينا . احمد بهراملا دردلە شيب دئدي : « گؤيلوم آتلا نيب وطنه گئتمك ايسته يير . بلكه ده اربابين اوره گي رحمه گلدې بيزه اذيتي كئچمه دي . نه جور اولسا عدالت اونون قيزي دي ، همده كؤريه جيگ اوغلوموز « روشن » ايچون ، شايد كئچميش ايشلردن پئشمان اولما . » بهرام دئدي : « ايندي كي گئتمك ايستيرسن بير هفته منه ماجال وئر تا هر شئي كي يولدا - سفرده سيزه لازيم دي فراهم ائديم . اوننان سورا گئتسه زيولوزدي قالساز ائويوزدي . »

بير هفته تامام اولوب احمدله عدالت بهراملا گؤروشوب و داعلا شماق ايستيرلر . بهرام دئير : « بو قيليق اولماز . من سني اؤز محدوده ميزه جان گرگ يولا سالام . » احمد گئدير ، عدالت گئدير ، « روشن » گئدير و بهرام گئدير . احمد بهراما اوز دؤنده ريب سؤيله يير : « بوننان آرتيق زحمته دوشمه قارداشيم . بوننان آرتيق بيزلره خجالت وئرمه . قايت ! » بهرام سيزي اؤز يوردوموزون حدودلارينا قدر گؤتورمه لي يم . « دئدي . يئتيشديلر او يئره كي بهرام گيلين محدوده سي اوردا قورتولوردي . احمد بهراملا اوپوشوب گؤروشهركن روشني باغرينا باسيب عدالت ايله ده وداعلاشدي . دوشدولر يولا گئديرلر . آما بهرام دوردوغو يئرده باخيري . هردنده احمدله عدالت ساحيلدن آيريليب دنيزه

عليرضا ذيق

دۇن گمي چي لرتك ، دۇنوب دالارينا باخاركن اورەك لريندن بئله كئچيردي : « چرخين دۇنردي اي ظاليم فلك ، نئجه قيب ايستك ليني ايستك لي دن آييريرسان . آجىماق يوخمو سنده ؟! » بونلارين گئتمە گي بهرامادا چوخ نيسگيل اولوب اورە گي جوشاركن گۇرەك هانسي شعرلر سازين نغمە لرين قاريشير ديله گلير :

بو شيرين جانيمدان بير جان آيريلدي

يوواسين ترك ائديب گئدەنە باخ باخ

كسدي طاقتيمي آلدې صبريمي

مني آغلار قويوب گئدەنە باخ باخ

بهرام دئير آغلير . دئديكجه قيزيشير و گۇزلريندن باهارين بولودوتك ياش سوزولور . باخدي گۇردو احمدي ن عدالت آز قاليرلار گۇزدن ايتسينلر وسۇزلرين داليسين بئله دئير :

رقيب اولان فتنە سيندن يورولسون

خدنگ اوخلار سينە سينە وورولسون

گئت احمديم آلاھ سە يار اولسون

شيرين جانان دويوب گئدەنە باخ باخ

بهرام دئير باخ فلکين ايشينه

گۇزەللر گۇزونون قانلي ياشينه

قارداش حسرت قالير اؤز قارداشينه

آنا - آنا دئييب گئدەنە باخ باخ

بهرام عۇمرونده بئش - آلتى كۇينك آرتيق بيرتديغينا گۇرە بيليردي كي ارباب اونو سلامت اؤتورمە يەجك . اونا گۇرە نيگران ايدي . بهرام ائوينە قايتماق دا اولسون گۇرەك احمدي ايله عدالت نئيله ييرلر . او دقيقه لردي كي گليب يئتيريلر همدانين ياخين ليق لارينا . هئچ نە يين فيكرينده اولمادان ، گئديرلر ائولرينە كي غلاملاردان بيرى اونلاري گۇرچك اربابا خبر گۇتورور . ارباب تئزليك له آداملارين توپلايب اونلاري ائوه چاتماميش توتوقلاديلار . گۇزيبك لري روشني اونلاردان آييريب هرە سينى بير زيندانا آتديلار . ارباب گئتدي قيزي عدالتين يانينا و هارا گئديب هاردان گلديك لريني سوروشوب جاواب ايستەدي . قيز جاواب وئرمك دن چكىنە ركن امر ائتدي اوشاغي گتيرسينلر . دئدي : « صمد آلاھه آندا اولسون هر هانسي سۇزوم جاواب سيز قالسا دستور وئره جگم اوغلونو آپايرب چايا آتسينلار . » عدالت هاي - هاي

آغلايىب قىشقىردىي آما بالاسىنى اونلارنى ئالدىن ئالمايدى . مەھدى خان اويانداندا شەھەر جاڭ سالىدىدى كى دويدوق دويمادق دئەمەين ئاشىدىن اھالى كى بىر ھەفتە سورا احمد اعدام اولاجاق . احمد ايله عدالت بوردا قالماقدا اولسونلار گۇرەك بەھرام نئىلەدى . بەھرام قايتىدى قىرە . بىر گون ايكى گون شىكارا گندىب گۇردودوام گتىرەنمىر . احمدلە عدالتىن فىكرى اونو بىر آن راحت بوراخمىر . گئجەياتاندا اونلارنى يوخودا گۇرور . گوندوزدە كى اونلارنى فىكرىندى ئالى بىر ايش توتومور . بەھرام گۇردو اورەگى دوام گتىرمەيەك . اسباب سفر گۇتوروب ئالجي قوش تەك آتىن بئلىنە قالخىر . باد صرصرتك سورور و ايكى گونە وارد اولورھمدانا . آزا دولانىب سئىر ائتدىكەن سورا احمدگىلىن ائوينى سوروشوب تاپىر . قاپىنى چالدىقدا كىمسە قاپى يا گلەمەيندە قونشو ائوينىدەن حال - قىيەنى سوروشور و گۇرور ارباب اونون آتا - ئانىنى سورگون ائدەركەن احمدلە عدالتىدە زىنداندا سالىدىر . زىندانىن يئىرىن بلدىگەندەن سورا ، بەھرام چىخدى شەھردەن قىراغا . گئجەنى داغلاردا پناھ توتدوكى گئجە يارىسى اونلارنى ياردىمىنا گئدەركەن نجاتلارنى چالىشا . بەھرام اىستىر گئجەنەن احمدى قورتارسىن كى سحرەفتە تامامدى و اونو اعدام ائدەكەلر . بو وصفىن بەھرام گئجەنى قالدى چۇللردە . كەندىن ، قىلىنجىن ، اوخون يايىن و ھىرىر وسايىلىن گۇتوروب ياواش ، ياواش گلدى زىندانىن ياخىن ليغىنا . بئلە باخاندا گۇردو بىر حاصاردى كى چكىلىب گندىب گۇيون اوزونە . كەندى ئالدىندە چىن - چىن ئىلەيىب وارگوجو ايله اونو آتدى زىندانىن دامىنا . كەندە ئىلە قىفلىلاندى كى ئال ايله سالىسايدىن او جور كئچمزدى . بەھرام ، اۋزونو چكىدى زىندانىن دامىنا و احمدى آختماق دادى . بەھرام بو وضعىن آختماقدا اولسون گۇرەك احمد نئىلەيىر .

احمد زىنداندا تەك جانىنا اوتوروب گاه عدالتە فىكىرلەشىر ، گاه اوغلونا وبەھرامىدا ھئى يادە سالىب اورەك سۇزلىرىنى بئلە دئىير :

غرىب يئردە قىزا ايشىن ايشلەدى

يارەم اوستە ووردى يارەلر مەنە

چرخى دۇنموش مەنە يامان باشلادى

گنىدىردى ئال اوستە قارەلر مەنە

ظالم رقىب گۇردون مەنە نئىلەدى

داغىتدى كۇنلومو برباد ائىلەدى

آچىلمايىش گولوم خندان ائىلەدى

هريانندان كسيلاي چاره لر منه
مطلبيم ايسته رم شاه حيدر دن
ايسته سه قولونو سالماز نظردن
نجه كي سلمان قورتاردي داردان
يوكسه لر گويلره ناله لر مندن
احمدين حاليني گورنلر آغلار
سير رقيب شاد اولار دوست قاره باغلار
آتام اوغول دئييب اوره گين داغلار
يئتي ره ر آناما صدارل مندن

احمدين سسي بهراما تانيش گليب سسه ساري يول دؤبور . بهرامين
اؤنونه كنشيكچي لر - نگهبانلار چيخير سادا هامي سسي نان مبارزه آپاريب باشارديقجا اولنلاردان
قيرير . يئتي رير او يئره كي احمد اوردا زينداني دير . بير زئرمي دي كي اوستو گونبذ كي مي
آچيق دير . بهرام احمدي گورور سه ده احمد اونو هله گورمور . بهرام باشلا دي كمند ساللاماغا
كي احمد ده دئسين اؤزونو چك اوسته . آما احمد كمندي گورچك ائله نظرينه گلدي كي
كمندي ساليرلار تا اونو چيخاريب آپارسينلار اعداما . احمدي قورخو گوتوردي . آما بهرامين
سسي كي قولاغينا چاتدي ديزلري دوشدو تيترمگه كي بو سس نه قدر تانيش گلي ر
. باشيني قاغاييب يوخاري باخديقدا گوردو دوستو بهرام دي گليب اونو قورتارماغا . احمد آل
آدي كمنده يئندي ردي آشاغي ، سالي دي قولتوقلارينين آلتينا . كمندي بركي تي دي و سسلندي
محكم دي چكه بيله رسن . او وصفي نن بهرام بونو چكي راوسته تاكي ايكي جنگاور ، گوز-
گوزه ، سینه سينايه بير بيرلرينين اؤنونده قارار تاپيرلار . بير - بيرلريني جاندان قوجا قلاييب
اؤپوش گوروش دن سورا بهرام دئيير : « دايانمادان آلدن چيخمالي ييق . » او يولدان كي
گلميش دي اويولدان ادا قيديرلار . او واختلار دي كي گئجه نين ياريسي دي و احمد ايله بهرام
شهر دن چيخي ب داغلارا ياخين لاشي بلار . بونلار داغلاردا گئتمك ده اولسونلار بيز قالاق گوره ك
سحر نه اولاجاق .

سحر اولجاق دار قورولوب آماده دي و ارباب منتظر كي احمدي زينداندان چيخاريب
گتير سينلر كي آسيلماق واختي دي . جماعت ده گليب لر تاماشايا وهاي - كوي دن آغيز
دئيه ني قولاق انشيتيمير . بو آندا بير دن خبر گلدي كي احمد زينداندان قاچيب دي . جماعت

داغىلىب و اربابىن حيرصى حيرصين كسير . گنڊىب ياخين دان وضع - اوضاع گوردو كده بيلدي كي اونا يارديم ائدن بير نفر واردير . آما او دلاور كيمدي فيكري بير يانا چاتمادي . چوخ دوشوندى كودن سورا دئدي : « گنڊين عدالتي چوخ احتراملا بورا گتيرين كي بلكه اونون ديليندن بير سؤز آلدق . عدالت آتاسي نين حضورنا چاتديقدا ، آتاسي اونون آياغينا قالخىپ گولر اوزله اونو قارشىلا دي و دئدي : « قيزيم من كي سنين دوشمانين دئييله م ، آتانا م . آرزوم سنين سعادتين و تويون گورمكدى . سيزين عشقيزين بير- بيرينه او قدر چوخ اولدوغون گوره ركن ، اوره گيم دؤزه نمه ييب هر ايكيزي باغي شلا ييرام . تكجه بو گون گورموشوك كي بير نفر احمدين يارديمينا گليب اونو زيندانان قورتاريب دي . سنجه او كيمدي بيزه تانيتدير تا اونلارا پيغام ساليم كي هئچ ندن قورخماييب گل سين لر تا توي - دوگون توتوب بؤيوك بير ضيافت وئريم . »

عدالت ماجراني اولدن آخيرا اوخوياركن بيلدي كي بهرام گليب احمددي قورتاريب دي و بونلار مندن سؤز چكمك ايسته ييرلر . يوخسا آتام مني ايسته سه ايدي بيرجه جيگ بالامي مندن آليب چايلارا آتمازدي و گؤزياشلا ريملا مني يالنيز بورا خمازدي . عدالت اوزونو توتوب آتاسينا دئدي : « آتاجان من سؤز لريمي آنجاق سازلا سؤزله آنلادا بيللم . اؤزوده قول وئره جك سن كي منيم سؤز لريم قورتولمايىنجا منله ايشين اولمايا . ارباب گوردو قول وئرمه سه بو قيزدان سؤز دئيه ن چيخمايا جاق .

عدالت يئددى تئل ياسمن زولف لريندن آييريب باسدي باغرينا بو سؤز لري اوخودو :

قادر آلايه امداد ائيله

دوشونمز انسان آليندن

سن اؤزون حق ديوان ائيله

بد اصيل دوشمان آليندن

عرشه قالخير فرياد - آهيم

سندن آيري يوخ پناهيم

كمك اول اؤزون مولا

قورتار مني سلطان آليندن

چوخ پريشان حاليم اولار

دائيم قال مقاليم اولار

هئچ ده بئله ظاليم اولار

داد بئله دوشمان آليندن

غيب آليندن وئر حاجتي بيز بولاق بلكه نجاتي قورتارگينا عدالتي بو گؤزلي قان آليندن
مهدي خانا بيچاق وورسايدين قاني چيخمازدي . غضب دن ائله جوشموشدي كي قان
گؤزونون قاباغيني توتوموشدو . بير قويو وارايدى ايچي دولو ايلان ، تيمساح - سوسمار ايله .
دوشمانلارين اورا سالديريب اؤلدوره دي . غلاملارا امر ائتدي گؤتورون بونو ايلان چاهي نين
باشينا . عدالتي ايلانلارچاهينا گؤتوردو كده آناسي آنلاييب اؤزونو وئردى قاباغا كي مگر آتادا
اوولاديني اؤلدوره ر . مهدي خان آلي نين داليسينان ائله بير سيلله ويردي خاتونا كي
يئري گئت خطا ديدو بو قيزدا ائله سندن اولوب . آناسي گوردو بونون قاباغيني آلاييلمه يه جك
قاچدي هارا قاچدي قنبريگين ائوينه كي مهدي خانين قارداشي ايدي . دئدي : « يئتير
داديمه كي مهدي خان عدالتي ايلانلارين ايچينه آتير . منيم گوجوم چاتمادي . گل گور سن
نئيله ييرسن ! » قنبر گلدى گوردى ياپيشييلار قولوندان آتيرلار قويونون ايچينه . سسلندي آل
ساخلايىن كي ايشيم وار . مهدي خان دئدي : « آزجا دؤزون گوروم نه دئير » قنبر اونو چكيب
قيراغاسؤيله دي : « بو غلاملار و آداملار كي اطاعتينده دي ، گورسه لر كي سن اؤز قيزينادا
رحم ائتمى سن اوره ك لري سندن اوشويوب باشيندان داغيلارلار . » قنبريگين سؤزو اونا اثر
ائديب دستور وئردى قيزي دوستاق ائده لر . اوزون توتدو غلاملارا كي آماده اولون چيخاق
شيكارا . اونلار شهر دن ديشاري چيخيپ شيكارا گئتمك ده اولسونلار گوره ك احمدله بهرام
نئيله ييرلر .

احمدله بهرام داغلاردا مسكن ساليب گليب كئچه جك دن صحبت ائديرلر . داغلارين
صفاسيندان و اوندا اولان وقاردان - ياراشيقدان صحبت آچاركن ، بهرام سازي دؤشونه
باسيب دئير : « احمد قولاغ آس گور بو داغلاردان منيم سينه مده نه لر وار . »

تامام عاشيقلرين سئيرانگاهي سان

منزليم ، مسكنيم ، حياتيم داغلار

او ايلك گوندن سيزلره انس توتماشام

عزيتم ، شوكتيم ، بساطيم داغلار

باهار فصلي گول - چيچه كه دولارسيز

پاييز اولجاق گول رنگدن سولارسيز

احمد ايله عدالت داستانى
اينسان گئدەر سيز يئريزده قالارسيز
سيزدن روا اولار حاجتيم داغلار
بولبول كيمي گول اوستونده اؤتمه سم
ساللاردا داشلاردا مسكن توتماسام
كۈنلۈمدە كي نيتيمە يئتمە سم
قيامتە قالار حسرتيم داغلار
بهرامام احمددن آيري دوشمە رم
اۋلونجه بو سئودان واز كئچمە رم
سيز اولماساز دردي كيمە سۈيلە رم
سئوگيليم ، همدميم ، صحبتيم داغلار

احمدكي قولايي بهرامين ساز صحبتينده ايدي بيردن گۈردو اوزاقدان قرەلتي گلير .
دوربونلە باخاركن اربابلا غلاملاري گۈردو . تئز بهراما خبر وئردى و بهرام باخديقدا گۈردو جلال
- جبروتلا غلاملار اربابي دۈورەلەيب شىكاردا ليندا ديلار . احمدلە بهرام اونلاري ايزلەيب
گۈردولر بير چشمە نين كناريندا بساط قوردولار . بير عدەسى شىكارا چىخدى بيرنفرده قالدى
اربابا قفە قلىان جورلە سين . غلاملار يول آلب گليرلر او يئره كي احمدلە بهرام اوردا ديلار
.احمدلە بهرام پوسقويا ياتيپ اونلاري گۈزلە ديلر . بهرام دئدى سن بوردا قال و بوتوردان
موغەييت اول كي من اونلاري آتدان سالاركن ، توري چك اونلارين اوستونە قاچماقا
ماجاللاري اولماسين . بهرام اوخو قويدو كمانا و غلاملارين بيريني ووروب يئره سالىدى . او
بيري غلاملار آتدان يئنيپ اونون دۈورە سيني آلاركن احمد يئتيريب توري آتدى اونلارين
اوستونە و دبە شمك لرينە ماجال اولمادى . بهراملا بيرليكدە غلاملاري كنديرلەيب اربابين
هاوارينا گئتديلر. اربابين گۈزو بهراما ساتاشاندا گۈردو جوان نە جور جوان ، بوغلار بورما
چكىب گئديپ قولاقلاري نين دالينا و گۈزلرين غصبيندن خوف اوتورور اينسان جانينا .
مەدي خان سسلندي : « جوان سۈزون ندير ؟ » دئدى : « سۈزوم اودوركي عدالتي ياريم
ساعاتا جان گتيرە سن بورايا ايشيم وار. » مەدي خان دئدى : « بوكئفدە كي آل قولومو
باغلايب سيز نە ساياق گئديپ اونو گتيرمە لييم ؟! » بهرام اربابي وادار ائتدى اۋز دست
خطي لە قارداشي قنبرە نامە يازسين كي عدالتي دوستاقدان چىخاريب داغلاردا كي
سئيرانگاھە گتيرسين . » مکتوبو وئرديلر غلاما آپاراسين قنبرە .

عليرضا ذيق

قنبريگ مکتوبو آليب اوخودوقدان سورا چوخلي سئوينيب گئديرکي عدالتي دوستاقدان چيخارسين . عدالت عمي سيني قارشيسيندا گوروب ايشين نه اولدوسونو بيلديکدن سورا ، بو قورتولوش و موشتولوق ايچون عمي سي نين آللريني اؤپوپ دوشورلر يولا .
قايبداق گورهك بهراملا احمد نئيله ييرلر . اولومون قورخوسو اربابين جانينادوشوب سورونه - سورونه گلير دوشور بهراملا احمدين قيچلارينا . آما بهرام ، آجيمادان ائله تپيك گوپسه يير مهدي خانين اوز - گوزوندن كي آغزي بورنونون قاني قاريشير بير - بيرينه و سازلا - سؤزله اربابا بئله دئير :

بير عرضيم وار ارباب سنه سؤيلايم
هرايشين سونونو بيله سن گرک
عرض حالي سنه بيان ائيله ييم
آدينين روزگاردان سيله سن گرک
هر زامان بار وئرمز طولمون آغاجي
کيملر باشا وئريب تختين تاجي
احمد قارداشي يام اوزوم بير اووچي
توروما دوشوب سن اوله سن گرک
بهرامام کسيليب قراريم داهي
مرد ايگيتلر آلدن وئرمز انصافي
شيمدي گلمزسه عدالت واللاهي
اولوم قورخوسوندان آسه سن گرک

عدالتين گلمه سي اوزونا چکيب احمدله بهرامين دوزومو دولوب آل آتديلارقبضة شمشيره كي اربابي يئر اوزوندن يوخ ائدهلر كي عدالتين سسي قولقلارين اچاتدي . احمدله بهرامين آللري سوسداليب شمشيرلر دوشدولر يئر . احمدقاچدي عدالتين قاباغينا و اونو ساغ - سلامت گوردوکه گوزياشلاري سئل اولوب عمانه دؤندي . آما روشني كي اونون قوجاغيندا گورمه دي دنيا بير آندا ييخيلدي باشينا . روشن ين آدي احمدين ديلينه گلدیکده عدالت دؤزمه ييب آل آتدي قيلينجا يومولديو اربابين اوستونه كي بو اوشاقي مندن آليب چايا آتيردي . احمدين گؤزلىريني قان توتوب يومولدي قيلينجي عدالتدن آليب اربابي اؤزواؤلدوره كي قنبريگين سسي اونلاري ساخلاشديردي . دئدي : « مژدهلر اولسون كي اوغلونوز »

روشن « ساغ سلامت دي . قيزيل گوموشله غلاملاري توولاييب روشني اونلارين آلىندى قورتارميشام . غلاملاري يوللارام كي ايندي اونوگتيرسنلر . »

بو سۆزدن احمدله عدالت چوخلي سئوينسه لرده بهرام دئدى :

«سيزده اۆلدورمه سز من اۆلدوره جهيم . بوردان قورتولوب گئت سه نيز قورخوم بودوركي گئنه همان اويونلار باشي نيزا گله . قيين بو ظاليمه آجىمايين اونا . اۆلدورون كي شرين كۆكو كسيلسين !»

مهدي خان گۆزلىرني عدالتين اوزونه تيكديكده ميلچك قانادي جان آتاسينا رحمي گلدی . دئدى قولاق آس بهرام قارداش گۆر نه دئيرهم :

بير عرضيم وار سنه وفالي قارداش

بو ظاليم باباني باغيشلا منه

ايگيت لرده باغيش خاروارلا اولي

بو ظاليم باباني باغيشلا منه

آغلاماقدان جان جسدن اوزولدي

خزان ووردي باغ باغچامدا پوزولدي

اولاجاق لار باشيميزا يازيلدي

بو ظاليم باباني باغيشلا منه

بهرام دئدى :

« باغيشلاسام گۆيلوم قرار توتماز . بو آدامي كي من گۆردوم بو ايش لردن آل چكه سي

دئيل . اۆز نوه سینه رحم ائتمه ين كيسمه يه رحم ائتمه ز! »

بو آنلاردا ايدي كي غلاملار روشني گتيريب تحويل وئرديلر . ارباب سسلندي :

« اۆلدورون مني كي بو آندان سورا ، ياشاماق منه حرام دير . كيسمه نين اوزونه باخاجاق

گۆزوم قالماييب داها . آما اكر باغيشلاييب ياشاتدیز مني ، سۆز وئيرهم باشقا بير آدام

اولام . رعيت لرين مالين - مولكون قايتاراجام ونجه كي قيزيمين آدي عدالت دير حياتيمدادا

آن چوخ سئودىگيم ايش عدالت اولاجاق دير . وجدان آغريسى ، آغير بيرزاد دير . سانكي عؤمور

بويو ياتميش بير اينساني سيز آيتدي نيز . »

بهرامین ایسته‌گیله میرزالار گله‌رکن رعیت‌لرین حضوروندا ارباب اؤز دئدیکلرني مکتوب‌لاشدیردی . احمدین آتا - آناسی‌داقایی‌دیب ائل - او‌بانین شن‌لیگی‌له بیرلیکده احمد‌له عدالت‌ه توي توتدولار .

بهرام بیر مدت همداندا قالدیقدان سورا ، احمد و عدالت ایله وداعلاشدی و روشنی باغرینا باسیب خوش گله جک لر آرزولادی . اونلار آرزولارینا چاتان کیمی ، آلا ه هامینی آرزوسونا یئتیرسین .

احمد ايله
داستان‌های تاریخی

« احمد ايله عدالت داستانی » اثری جدید از « علیرضا ذبیح » منتشر شد

کتاب احمد ايله عدالت داستانی از سری داستانهای تاریخی (عاشیق ادبیاتی) اثر تازه منتشر شده علیرضا ذبیح نورسنگه بر کار و تولید شهرمان است. این کتاب ارزشمند برای علاقمندان به ادبیات شفاهی آذربایجان بسیار سودمند می باشد. کتاب احمد ايله عدالت داستانی در ۲۹ صفحه و توسط انتشارات زوفا منتشر شده است. اولین غوی ضمن عرض تبریک و خسته نباشد برای مؤلف (علیرضا ذبیح) مطالعه این کتاب ارزشمند که سرشار از گنجینه های فولکلور است را برای خوانندگان نوبیه می کند.

* * *

دعای چایلی، آدی ايله شهرت تاپان
علیرضا ذبیح چالغانی آذربایجان
ادبیاتی نین گور کملی میحالی و حکایه
زئری نین یارلرچی بازارلی دیر.

۱۳۵۹. نجی ایلده دده نورنودا آیلین ادبیسی مجله سی نین یاشاش کاتیبی اولارکن ۱۳۸۲. نجی ایلده ایسه «دورین غوی» درگی سینین یاش بازارلی ایلدی.

اثرلریندن «آذربایجان گولوشو» (۱۳۶۱)، «دشتقانی اقل ادبیاتی» (۱۳۶۱) و «غلام حیدر داستانی» (۱۳۶۶) دا گنجیش اولچوره نشر اولوب بایلاق سوتون ادبیات سنو و لرین استقبالی ايله اولغوشدیر.

۱۳۸۰. نجی ایلده درخم شیشه آدلی حکایه لر مجموعه سی زوفا انتشاراتی طرفیندن چاپ اولراق، مطبوعات دبیر ادبیسی حساسه کیس دیرلن دیرلیپ حاقیندا نقیدی مقاله لر چیخیش دیر.

۱۳۵۹. نجی ایلده دده نورنودا آیلین ادبیسی مجله سی نین یاشاش کاتیبی اولارکن ۱۳۸۲. نجی ایلده ایسه «دورین غوی» درگی سینین یاش بازارلی ایلدی.

اثرلریندن «آذربایجان گولوشو» (۱۳۶۱)، «دشتقانی اقل ادبیاتی» (۱۳۶۱) و «غلام حیدر داستانی» (۱۳۶۶) دا گنجیش اولچوره نشر اولوب بایلاق سوتون ادبیات سنو و لرین استقبالی ايله اولغوشدیر.

۱۳۸۰. نجی ایلده درخم شیشه آدلی حکایه لر مجموعه سی زوفا انتشاراتی طرفیندن چاپ اولراق، مطبوعات دبیر ادبیسی حساسه کیس دیرلن دیرلیپ حاقیندا نقیدی مقاله لر چیخیش دیر.

تراکز فروش:

۱. کتابفروشی سینا - آملطوعانی
شهریار در خیابان طالقانی ۳۰ کتابفروشی
نامح در خیابان صفه زاده

عليرضا ذيق دن ايكي يئني اثر

آذربايجانين باجاريقلي و كوركمللي بازارلاريندان بيرى اولان عليرضا ذيق بو سون گونلرده ايكي اثريني نشره وئرميشدير. اينگين اولدوز و احمد ايله عدالت داستاني، بو ايكي اثر حجمجه كيچيك اولسالاردا آنچاق محنوا باخيمدان اولدوفا دولغون و ديرلي ديرلر. اينگين اولدوز حنكايه تويلوسو دور. بو كينا با ۱۳ كيچيك حنكايه داخل دير. بو حنكايه لر، بازيلما تاريخي ايله ۲۵ - ۲۰ ايل بوندان قاباغا عانيد ديرلر. حنكايه لر ۱۲۵۷ جي ايلدن ۱۳۶۲ جي ايللر آراسيندا اورتابا جيجان مطبوعاتدا بوندان اونجه نشر اولموشدولار كي بازار اولاري بير آرابا گنيرب و بير حنكايه تويلوسو حالينا سالميشدير. حنكايه لرين ديلي عموم خالق ديلينه اولدوفا ياخين دير و نشر باخيمدان بيريم ۲۵ ايل بوندان اونجه، نشر نمونه لرهميزدن سايليرلار. ايكينجي اثر اشيق ادبياتينا عانيد بير اثر دير. ذيق جنابلاري شفاهي ادبياتهميز اوغروندا جالیشان و بو گونه قدير مختلف مقاله و كيناب بو حاقدا بوراجان ادبياتچي لارهميزدان دير. و «احمد ايله عدالت داستاني» ايسه بو جاليشمالارين بيرى دير.

اباش